

Broj: 01-193/24
Podgorica, 13.04.2024. godine
MK

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore, u skladu sa odredbom člana 41 stav 1 Zakona o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore ("Službeni list CG", br. 42/11 i 32/14) nakon završenog ispitnog postupka po pritužbi XX, daje

MIŠLJENJE

I Uvod

1. XX je podnijela pritužbu u vezi ostvarivanja prava iz socijalne zaštite. U pritužbi je navela: da joj je rješenjem Centra za socijalni rad Nikšić priznato pravo na dodatak za njegu i pomoć drugog lica od 1.02.2023. do 31.01.2024. godine, a što joj je retroaktivno plaćeno; da joj shodno zakonu pripadaju subvencije po tom osnovu za električnu energiju, vodu, čistoću, telefonsku pretplatu, ali da to neće da joj priznaju shodno rješenju.

II Postupanje Zaštitnika

2. Zaštitnik je zatražio i dobio izjašnjenje od JU Centra za socijalni rad Nikšić, u kojem se između ostalog navodi da je rješenjem Centra od 4.10.2023. godine XX priznati pravo na dodatak za njegu i pomoć, a priznato je od 1.02.2023-31.02.2024. godine; da je uvidom u informacioni sistem utvrđeno da gđa X nije podnosila zahtjev za ostvarivanje prava na subvencioniranje računa električne energije, a koje se ne može retroaktivno priznavati, već se priznaje od prvog dana u mjesecu u koje se radi rješenje o priznavanju prava i ograničava se do trajanja prava na dodatak za njegu i pomoć; da se zahtjevi za subvencioniranje računa za električnu energiju podnose Centru za socijalni rad i rešenja se dostavljaju EPCG, preko Ministarstva rada i socijalnog staranja; da što se tiče ostalih subvencioniranja (vodu, čistoću, telefonsku pretplatu) iste se ostvaruju dostavljanjem nadležnim organima potvrde o korišćenju prava na (materijalno obezbjeđenje, pravo na porodičnu smještaj ili porodični smještaj/hraniteljstvo, dodatka za njegu i pomoć i ličnu invalidninu), neposredno od strane korisnika; da napominju da je podnositeljka pritužbe, u cilju ostvarivanja produžetka prava na dodatak za njegu i pomoć drugog lica, i predmet je u radu.

III Utvrđene činjenice

3. Na osnovu pritužbe, izjašnjenja utvrđeno je:

- da je podnositeljka pritužbe Centru za socijalni rad Nikšić, 24.01.2023. godine podnijela zahtjev za priznavanje prava za njegu i pomoć drugog lica;
- da je Centar rješenjem od 4.10.2023. godine priznao pravo na dodatak za njegu i pomoć od 1.02.2023.-131.01.2024.g;
- da je prva isplata naknade za odobreno pravo isplaćena sredinom novembra 2023. godine u iznosu od 735,42 eura, a zatim su uslijedile redovne isplate;

- da podnositeljka pritužbe nije podnosila zahtjev za subvevncioniranje računa za električnu energiju shodno Uputstvu o postupku i načinu sprovođenja programa subvencioniranja računa za električnu energiju;

IV Relevantni propisi

4. Zakonom o socijalnoj i dječjoj zaštiti («Službeni list CG», 27/13br. 50/1 059/21, 145/21)propisano je:

O zahtjevu za ostvarivanje prava iz socijalne i dječje zaštite u prvom stepenu rješava centar za socijalni rad.

O žalbi protiv rješenja centra za socijalni rad rješava nadležni organ državne uprave.

Žalba ne odlaže izvršenje rješenja. (čl. 73)

Postupak za ostvarivanje prava iz socijalne i dječje zaštite je *hitan*.

Centar za socijalni rad je dužan da donese i dostavi rješenje o zahtjevu za ostvarivanje prava iz socijalne i dječje zaštite najkasnije u roku od 15 dana, a ako je potrebno sprovesti poseban ispitni postupak, u roku od 30 dana od dana prijema uredno podnijetog zahtjeva, odnosno od pokretanja postupka po službenoj dužnosti. (čl. 82)

Prava na osnovna materijalna davanja iz čl. 21, 32, 33, 39a i 42 ovog zakona teku od prvog dana narednog mjeseca po podnošenju zahtjeva. (čl. 84/1)

Nadzor nad stručnim radom pružaoca usluge vrši nadležni organ državne uprave, u skladu sa ovim zakonom.

U nadzoru nad stručnim radom pružaoca usluge utvrđuje se da li su ispunjeni uslovi u odnosu na primjenu propisanih stručnih procedura i na korišćenje stručnih znanja i vještina tokom prijema, procjene, planiranja, pregleda efekata realizovanih aktivnosti i završetka rada sa korisnikom, na osnovu uvida u dokumentaciju i uvida u proces pružanja i efekata usluga.

Po završenom nadzoru nad stručnim radom pružaoca usluge sačinjava se izvještaj.

Bliže uslove i način vršenja nadzora nad stručnim radom pružaoca usluge propisuje nadležni organ državne uprave. (čl. 163)

Inspekcijски nadzor nad sprovođenjem ovog zakona vrši organ uprave nadležan za poslove inspekcijskog nadzora. (čl. 164)

5. Zakon o Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore („Sl. list CG“ br 42/11 i 32/14), propisuje:

Nakon završetka ispitivanja povrede ljudskih prava i sloboda Zaštitnik/ca daje mišljenje o tome da li je, na koji način i u kojoj mjeri došlo do povrede ljudskih prava i sloboda. (čl. 41/1)

Starješina/ka, odnosno lice koje rukovodi organom na čiji rad se preporuka odnosi obavezan je da, u ostavljenom roku, dostavi izvještaj o preduzetim radnjama za izvršenje preporuke. (čl. 42/1)

V Zaključna ocjena

6. Na osnovu sprovedenog ispitnog postupka, Zaštitnik je ustanovio da je JU Centar za socijalni rad Nikšić, u postupku po zahtjevu podnositeljke pritužbe za njegu i pomoć drugog lica postupao u dužem vremenskom periodu, te je nakon osam mjeseci donio odluku o istom. Ova situacija je uticala na ostvarivanje prava iz socijalne i dječje zaštite, imajući u vidu da je postupak za ostvarivanje prava iz socijalne zaštite *hitan*. Međutim, kod činjenice da je odluka o zahtjevu donijeta, da su podnositeljki pritužbe isplaćeni iznosi računajući od prvog dana narednog mjeseca po podnošenju zahtjeva, time su i otklonjene pomenute okolnosti od uticaja za ostvarivanje traženog prava.

7. Zapaža se da (izjašnjenje Centra za socijalni rad Nikšić), podnositeljka pritužbe nije podnosila zahtjev za ostvarivanje prava na subvencije za električnu energiju, iako, shodno Uputstvu o postupku i načinu sprovođenja programa subvencioniranja računa za električnu energiju, to pravo mogu ostvariti korisnici dodatka za njegu i pomoć drugog lica.

8. Takođe Zaštitnik zapaža da podnositeljka pritužbe nije mogla podnijeti zahtjev za ostvarivanje prava na subvencije za električnu energiju, kao ni drugih pratećih socijalno-zaštitnih prava, do okončanja postupka za ostvarivanje prava na njegu i pomoć drugog lica, a što je uslov za ostvarivanje pripadajućih prava (npr. povlastice na vožnju i sl.).

9. Po mišljenju Zaštitnika, neobavješćavanje stranke koja je u stanju socijalne potrebe, na prava koja su joj na raspolaganju, nije u skladu sa principima socijalne i dječje zaštite o informisanju korisnika o svim podacima koji su značajni za utvrđivanje njegovih socijalnih potreba i ostvarivanje prava, kao i o tome kako te potrebe mogu biti zadovoljene. JU Centar za socijalni rad Nikšić, bio je dužan da kao organ koji između ostalog obavlja i savjetodavni rad, da ukaže strankama koje su neuke, na prava koja im pripadaju shodno propisima.

10. Zapaža se da je u međuvremenu, podnositeljka pritužbe, podnijela novi zahtjev za ostvarivanje prava na njegu i pomoć drugog lica i postupak je u radu.

8. Zaštitnik je u saznanju o velikom broju zahtjeva, koji čekaju na odluku nadležne socijalno-ljekarske komisije, a što je prisutno i u drugim centrima za socijalni rad, te se nerijetko događa da se odluka donese kad nastupi i dan isticanja prava. Iako građani dobiju novčana sredstva od prvog dana narednog mjeseca po podnošenju zahtjeva, u tim slučajevima su oštećeni da u dugom vremenskom periodu ostvare druga pripadajuća prava.

Polazeći od navedenog, Zaštitnik

PREPORUČUJE

Ministarstvu rada i socijalnog staranja

- da preduzme mjere i radnje, kako bi se blagovremeno rješavali zahtjevi za ostvarivanje prava iz socijalne i dječje zaštite u kojima je za donošenje odluke potreban nalaz i mišljenje socijalno – ljekarske komisije;

JU Centru za socijalni rad Nikšić

- da u budućem radu vodi računa o principima informisanosti i transparentnosti socijalne i dječje zaštite, kako bi se strankama ukazalo na mogućnosti koje im eventualno stoje na raspolaganju (traženje subvencija za električnu energiju i sl.)

Ministarstvo rada i socijalnog staranja i JU Centar za socijalni rad Nikšić, dužni su da Zaštitniku dostave izvještaj o mjerama i radnjama na izvršenju preporuka, u roku od 30 dana, od dana prijema ovog mišljenja.

**ZAMJENICA ZAŠTITNIKA
LJUDSKIH PRAVA I SLOBODA CRNE GORE
Snežana Mijušković**

D-na:

- podnosiocu/teljki pritužbe
- Ministarstvu rada i socijalnog staranja
- JU Centru za socijalni rad Nikšić
- a/a